

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj 58 0 Rs 274142 25 Rev
Sarajevo, 09.12.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Emine Hulusija, kao predsjednice vijeća, Zlate Džafić i Adnana Baručije, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A.T. iz M., Ul. B.T. ..., kojeg u revizijskom postupku zastupaju odvjetnici iz OD Paponja & Partneri d.o.o., Mostar, Ul. Kralja Tomislava broj 109, protiv tuženog Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Sjeverni logor bb, Mostar, zastupan po Rektor Univerziteta i po punomoćnicima advokatima iz ZAK „Kebo & Guzin“ iz Mostara, radi utvrđenja nezakonitosti prestanka radnog odnosa i isplate novčanih potraživanja, vrijednost spora 30.001,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 274142 24 Rsž od 26.02.2025. godine, u sjednici vijeća održanoj 09.12.2025. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi tužitelja i tuženog za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 274142 23 Rs od 03.07.2024. godine odlučeno je:

1. „Utvrdjuje se da je Rješenje tuženog o penzionisanju radnika br: 101-1-2586/23 od 14.07.2023. godine nezakonito pa se, dosljedno tome, nalaže tuženom da isto stavi van snage, a tužitelja vrati na radno mjesto nastavnika, odnosno redovnog profesora, koje je prethodno obavljao;
4. Utvrđuje se da je tuženik povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, postupivši prema njemu nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, jer je ovaj prethodno iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičnog mišljenja.
5. Zabranjuje se tuženom da prema tužitelju pri angažmanu u nastavi postupa nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima te da mu se naloži da do kraja akademske godine 2023/2024. omogući tužitelju obavljanje funkcije dekana i nastavnika.

Odbija se tužbeni zahtjev koji glasi:

2. „Obvezuje se tuženi na isplatu naknadu plaće u visini plaće koju bi tužitelj ostvario da je radio kod tuženog na poslovima radnog mjesta nastavnika odnosno redovnog profesora kao i dekana Ekonomskog fakulteta, počev od dana 02.09.2023. godine pa do dana povratka na prethodno radno mjesto, sa zakonskom zateznom kamatom, počev od prispjeća svakog pojedinačnog iznosa pa do konačne isplate;
3. Obvezuje se tuženi da nadležnom Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje PIO/MIO Mostar, na ime tužitelja, uplatiti pripadajuće doprinose na utvrđene iznose naknade plaća za period od dana 02.09.2023. godine pa do dana povratka na prethodno radno mjesto“.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.“

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 274142 24 Rsž od 26.02.2025. godine žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena u stavu 2. dispozitiva kojim se odbijaju tužbeni zahtjevi pod 2. i 3.

Žalba tuženog je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena na način da je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da tuženi vrati tužitelja na radno mjesto nastavnika, odnosno redovnog profesora, koje je prethodno obavljao; da se utvrdi da je tuženik povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, postupivši prema njemu nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, jer je ovaj prethodno iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičnog mišljenja; da se zabrani tuženom da prema tužitelju pri angažmanu u nastavi postupka nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, te da mu se naloži da do kraja akademske godine 2023/2024 omogući tužitelju obavljanje funkcije dekana i nastavnika, dok je u ostalom dijelu žalba odbijena i presuda potvrđena u odnosu na utvrđenje nezakonitim Rješenje tuženog o penzionisanju radnika br: 101-1-2586/23 od 14.07.2023. godine.

Istom presudom dužan je tužitelj naknaditi tuženom troškove parničnog postupka u iznosu od 15.352,80 KM, u roku od 15 dana.

Protiv drugostepene presude tužitelj je blagovremeno izjavio reviziju zbog povrede odredbi parničnog postupka pred drugostepenim sudom i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da se revizija uvaži, pobijana presuda preinači na način da se žalba tuženog odbije i prvostepena presuda potvrdi u stavu 1., 4. i 5., te da se žalba tužitelja uložena na prvostepenu presudu u pogledu stava 2. i 3. usvoji na način da se tužbeni zahtjev u tim stavovima usvoji uz naknadu troškova postupka tužitelju. Podredno je predložio da se revizija usvoji i pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovnu odluku po žalbama stranaka.

U odgovoru na reviziju tuženi je osporio osnovanost revizijskih navoda, te predložio da se revizija odbije kao neosnovana, a tužitelj obaveže da mu naknadi troškove sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.769,00 KM.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku (Službene novine F BiH br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu ZPP) ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Nije prihvatljiv prigovor tužitelja da je drugostepeni sud prekoračio tužbeni zahtjev, odnosno da je raspravljao van tužbenog zahtjeva (član 2. stav 1. ZPP) jer da je utvrđivao ispunjavanje uvjeta za penziju u parničnom postupku iako sud nije nadležan za utvrđivanje istih. Naime, sud u parničnom postupku odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku, pri čemu primjenjuje materijalno pravo po vlastitoj ocjeni i nije vezan za navode stranaka u pogledu materijalnog prava (član 2. stav 3. ZPP). Pravni učinci utvrđenog činjeničnog stanja ne predstavljaju povredu člana 8. ZPP, već spadaju u domen ispitivanja revizijskog razloga pogrešne primjene materijalnog prava, kao samostalnog revizijskog razloga. Drugostepeni sud je obrazložio pravni stav o neosnovanosti tužbenih zahtjeva tužitelja kojim je tražio da ga tuženi vrati na radno mjesto nastavnika, odnosno redovnog profesora koje je prethodno obavljao; da se utvrdi da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, postupivši prema njemu nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, jer je tužitelj prethodno iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičnog mišljenja; da se zabrani

tuženom da prema tužitelju pri angažmanu u nastavi postupa nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, te da mu se naloži da do kraja akademske godine 2023/2024 omogući tužitelju obavljanje funkcije dekana i nastavnika, koji razlozi nisu nejasni ni proturječni stanju dokaza u spisu, a koje ovaj sud prihvata u cijelosti kao jasne i pravilne.

Stoga ovaj sud ocjenjuje da nije ostvaren revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka.

Nisu ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje nezakonitim rješenja tuženog o penzionisanju radnika br: 101-1-2586/23 od 14.07.2023. godine i dosljedno tome, nalog tuženom da isto stavi van snage, a tužitelja vrati na radno mjesto nastavnika, odnosno redovnog profesora, koje je prethodno obavljao; da je tuženik povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, postupivši prema njemu nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, jer je ovaj prethodno iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičnog mišljenja; da se zabranjuje tuženom da prema tužitelju pri angažmanu u nastavi postupa nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, te da mu se naloži da do kraja akademske godine 2023/2024 omogući tužitelju obavljanje funkcije dekana i nastavnika; isplata naknada plaća u visini plaće koju bi tužitelj ostvario da je radio kod tuženog na poslovima radnog mjesta nastavnika odnosno redovnog profesora, kao i dekana Ekonomskog fakulteta, počev od dana 02.09.2023. godine pa do dana povratka na prethodno radno mjesto, kao i doprinosa za isti period.

Iz pravno relevantnih činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda proizilazi da je tužitelj prema ugovoru o radu od 01.10.2015. godine bio zaposlenik kod tuženog na neodređeno vrijeme i to kao nastavnik u naučno nastavnom zvanju redovnog profesora za užu naučnu oblast „Menadžment“ i naučno nastavnom zvanju vanrednog profesora za predmet „Ekonomika preduzeća“ na Ekonomskom fakultetu, da je odlukom o imenovanju dekana za mandatni period od 2001. – 2005. godine broj: 72-4/21 od 09.02.2021. godine tužitelj izabran na funkciju dekana Ekonomskog fakulteta sa mandatom od 14.02.2021. godine na četiri godine, na koju odluku je tadašnji rektor Univerziteta Elvir Zlomušić dao saglasnost;

Iz dopisa FZ PIO/MIO od 07.03.2024. godine utvrđeno je da na dan 06.03.2024. godine, a prema podacima Matične evidencije aktivnih osiguranika tog Zavoda, tužitelj ima ostvaren staž u trajanju od 39 godina, 4 mjeseca i 26 dana, a da u navedeni staž osiguranja nisu uračunati periodi rada za koji nisu evidentirani podaci o plaćama za period od 01.01.1986. do 31.12.1986. i od 01.01.1991. do 31.03.1992. godine.

Da je tuženi donio rješenje broj 101-1-2586/23 od 14.07.2023 godine, naslovljeno kao rješenje o penzionisanju radnika, te je stavom I riješeno da tužitelj nakon korištenja cjelokupnog godišnjeg odmora za 2023. godinu nema obavezu javljanja na posao jer ispunjava uvjete za penziju po osnovu godina staža, dok je stavom II riješeno da imenovanom prestaje ugovor o radu sa danom 02.09.2023. godine. U obrazloženju rješenja se navodi da je ispunjavanje uvjeta za penziju, godina staža, utvrđeno uvidom u personalni dosije radnika i da ugovor o radu prestaje zbog odlaska u penziju radnika. Odlučujući o prigovoru tužitelja Upravni Odbor tuženog je na 18. sjednici održanoj 11.09.2023. godine razmatrao dopis tužitelja u vezi s njegovim radnopravnim statusom, te je nakon diskusije jednoglasno usvojen zaključak da tužitelj nije dostavio traženu dokumentaciju, odnosno da je dostavio uvjerenje koje već imaju, da je rukom pisao godine staža, te da dokumentacija koju je dostavio tužitelj nije zvanični dokument izdan od strane FZ PIO/MIO, zbog čega je Upravni odbor odlučio da rješenje o godišnjem odmoru od 14.06.2023. godine i rješenje o penzionisanju od 14.07.2023. godine ostaju na snazi.

Dalje je utvrđeno da iz sadržaja izvoda zapisnika sa 146-te sjednice Senata Univerziteta Džemal Bijedić u Mostaru od 27.04.2023. godine proizilazi da su na navedenoj sjednici, između ostalih, prisustvovali tužitelj i rektorica, da je jedna od tačaka dnevnog reda bio izvještaj o radu rektorice Univerziteta za period od 31.03.2022. godine do 31.03.2023. godine, da je nakon što je rektorica iznijela ukratko izvještaj jedini komentar imao tužitelj, odnosno da je osnovni prigovor bio visina plaća zaposlenika Univerziteta imajući u vidu pad životnog standarda 9%, unatoč povećanju plaća od 10%, da smatra da novca ima, da je rektorica nakon toga dodatno obrazložila izvještaj, te je konstatirano da izvještaj o radu rektorice usvojen jednoglasno.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev za utvrđenje da je rješenje tuženog o penzionisanju radnika br: 101-1-2586/23 od 14.07.2023. godine nezakonito pa se, nalaže tuženom da isto stavi van snage, a tužitelja vrati na radno mjesto nastavnika, odnosno redovnog profesora, koje je prethodno obavljao. Svoju odluku o osnovanosti tužbenog zahtjeva prvostepeni sud je zasnovao na podacima iz dopisa FZ PIO/MIO od 07.03.2024. godine, prema kojim tužitelj na dan 06.03.2024. godine ima ostvaren staž u trajanju od 39 godina, 4 mjeseca i 26 dana, a da u navedeni staž osiguranja nisu uračunati periodi rada za koji nisu evidentirani podaci o plaćama za period od 01.01.1986. do 31.12.1986. i od 01.01.1991. do 31.03.1992. godine. Prvostepeni sud smatra očiglednim da tužitelj u vrijeme donošenja rješenja tuženog o penzionisanju radnika br: 101-1-2586/23 od 14.07.2023. godine, nije ispunjavao ni jedan uslov za penzionisanje, jer nije imao 65 godina života (rođen 12.09.1959. godine), niti je imao 40 godina staža osiguranja, radi čega navedeno rješenje smatra nezakonitim, zbog čega je i odlučio kao u stavu 1. svoje odluke. Prvostepeni sud je odbio zahtjev tužitelja za isplatu naknade plaće i doprinosa koje bi ostvario da je radio kod tuženog na poslovima radnog mjesta nastavnika, odnosno redovnog profesora, kao i dekana Ekonomskog fakulteta, počev od dana 02.09.2023. godine pa do dana povratka na prethodno radno mjesto (stav 2. tač. 2 i 3. izreke prvostepene presude) kao nedokazane iz razloga što tužitelj nije predlagao financijsko vještačenje na okolnost utvrđivanja visine naknada plaća i doprinosa, a sud nema potrebna ekonomska znanja da navedeno utvrđuje sam, a niti je tužitelj u konačnom odredio visinu tužbenog zahtjeva u tom pogledu. Nadalje je prvostepeni sud usvojio zahtjev tužitelja da se utvrdi da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, postupivši prema njemu nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, jer je ovaj prethodno iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičnog mišljenja, te da se zabrani tuženom da prema tužitelju pri angažmanu u nastavi postupi nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima i da mu se naloži da do kraja akademske godine 2023/2024 omogući tužitelju obavljanje funkcije dekana i nastavnika (stav 1. tač. pod 4. i 5. izreke prvostepene presude), cijeneći da je na osnovu izvedenih dokaza tužitelj uvjerio sud da je njegov prestanak ugovora o radu, odnosno pogrešno utvrđenje godina staža posljedica prethodnog kritičkog mišljenja prema tuženiku koje nije bilo u saglasnosti sa mišljenjem menadžmenta tuženog i to iznošenjem prigovora na 146. sjednici Senata Univerziteta dana 27.04.2023. godine, preispitivanjem financijske politike poslovanja tuženog pisanjem kritičkog osvrta od 10.05.2023. godine, a da se tuženi neposredno nakon toga, već 19.05.2023. godine i 30.05.2023. godine obratio FZ PIO/MIO zahtjevima radi dostavljanja uvjerenja o stažu osiguranja za tužitelja, čime sud iskazano kritičko mišljenje tužitelja dovodi u vezu sa zahtjevima tuženog za utvrđivanje staža sa namjerom penzionisanja zbog izrečenih stavova, odnosno donošenjem rješenja tuženog broj 101-1-2586/23 od 14.07.2023. godine naslovljenim kao rješenje o penzionisanju radnika. Prvostepeni sud je zaključio da se vremenska povezanost ispitivanja godina staža tužitelja jedino mogla dovesti u vezu sa kritičkim mišljenjem i prigovorima tužitelja na financijsko poslovanje i pitanje akreditacije.

Odlučujući o žalbama tužitelja i tuženog drugostepeni sud je žalbu tužitelja odbio kao neosnovanu u odnosu na odluku o odbijanju zahtjeva za isplatu naknade plaće i doprinosa (iz stava 2. izreke pod 2. i 3.), dok je žalbu tuženog djelimično uvažio i prvostepenu preinačio tako što je odbio tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da tuženi vrati tužitelja na radno mjesto nastavnika, odnosno redovnog profesora, koje je prethodno obavljao; da se utvrdi da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, postupivši prema njemu nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, jer je ovaj prethodno iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičnog mišljenja; da se zabrani tuženom da prema tužitelju pri angažmanu u nastavi postupi nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, te da mu se naloži da do kraja akademske godine 2023/2024 omogući tužitelju obavljanje funkcije dekana i nastavnika. U preostalom dijelu drugostepeni sud je žalbu tuženog odbio i prvostepenu presudu potvrdio u odnosu na odluku kojom je utvrđeno nezakonitim rješenje tuženog o penzionisanju radnika br: 101-1-2586/23 od 14.07.2023. godine. Istom presudom tužitelj je obavezan da naknadi tuženom troškove parničnog postupka u iznosu od 15.352,80 KM.

Suprotno navodima revizije odluka drugostepenog suda je zasnovana na pravilnoj primjeni materijalnog prava.

Odredbom člana 94. tačka c. i d. Zakona o radu (Sl. novine F BiH, broj: 26/16 i 89/18) je propisano da ugovor o radu prestaje kad radnik navrší 65 godina života i 15 godina staža osiguranja (u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju), ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore i kad radnik navrší 40 godina staža osiguranja (u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju), bez obzira na godine života, ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore.

Prema odredbi člana 210. stav 1. Statuta tuženog propisano je da nastavniku koji je ispunio uslove za penziju, u skladu sa zakonom, prestaje radni odnos danom isteka tekuće akademske godine.

Odredbom člana 86. Pravilnika o radu tuženog je propisano da Ugovor o radu prestaje: a. smrću radnika, b. sporazumom Univerziteta i zaposlenika, c. kad zaposlenik navrší 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, odnosno navrší 40 godina staža osiguranja, ako se uposlenik i Univerzitet drugačije ne dogovore, dok je odredbom člana 87. istog Pravilnika propisano da izuzetno od odredbe člana 86. alineja 3. Pravilnika, ugovor o radu prestaje posljednjeg dana akademske godine u kojoj navršava 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, odnosno navršava 40 godina staža osiguranja.

Članom 119. stav 1. Zakona o visokom obrazovanju u HNK (Sl. novine HNK, broj 4/2012) je propisano da se nastava i ispiti obavljaju tokom akademske godine, a prema stavu 2. istog člana akademska godina počinje 1. oktobra, a završava 30. septembra naredne godine.

Drugostepeni sud je pravilno cijenio da je prvostepeni sud prilikom ocjene dopisa FZ PIO/MIO od 07.03.2023. godine zanemario da iz istog jasno proizilazi da će prilikom ostvarivanja prava na penziju, na temelju svih utvrđenih činjenica, navedeni periodi za koje nisu evidentirani podaci o plaćama, moći uračunati u ukupan staž osiguranja, koji će onda iznositi 41 godinu, 7 mjeseci i 26 dana. Pri navedenom drugostepeni sud je imao u vidu odredbe člana 100. stav 3. Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju F BiH, člana 6. Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja i člana 40. Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju F BiH iz kojih jasno proizilazi da se periodi rada za tužitelja za koje nisu evidentirani podaci o plaćama - period od 01.01.1986. do

31.12.1986. i od 01.01.1991. do 31.03.1992. godine, moći uračunati u ukupan staž osiguranja, jer se penzijski staž navršen do 30.04.1992. godine kod bivšeg Fonda, uzima u obzir i za ispunjenje uslova za priznavanje prava i za određivanje visine penzije, pa će staž osiguranja za tužitelja iznositi 41 godinu, 7 mjeseci i 26 dana, što znači da je tužitelj imao ostvaren uslov na starosnu penziju iz člana 40. Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju F BiH, odnosno imao je 40 godina staža osiguranja u vrijeme donošenja rješenja od 14.07.2023. godine.

Slijedom naprijed navedenog drugostepeni sud je pravilno zaključio da tužitelju, a kod ostvarenog uslova od 40 godina staža osiguranja u vrijeme donošenja rješenja od 14.07.2023. godine, nije mogao prestatu ugovor o radu sa danom 02.09.2023. godine, već sa danom isteka tekuće akademske godine, a što bi za 2022/2023 akademsku godinu (u kojoj je navršio 40 godina staža osiguranja), bilo sa danom 30.09.2023. godine.

Međutim, ovaj sud nalazi da je drugostepeni sud, i pored prethodnog utvrđenja, pravilno odlučio kada je usvojio žalbu tuženog i odbio zahtjev tužitelja kojim je tražio da se vrati na radno mjesto nastavnika, jer bi tužitelju ugovor o radu prestao 30.09.2023. godine, kao posljednjeg dana akademske godine. Pri tome je drugostepeni sud imao u vidu i činjenicu da tužitelj sa tuženim nije zaključio ugovor o radu u smislu člana 210. stav 2. Statuta tuženog i člana 88. Pravilnika o radu tuženog, tako da nije bilo osnova da se tuženi obaveže da tužitelja vrati na radno mjesto nastavnika, odnosno redovnog profesora, koje je prethodno obavljao.

Suprotno stavu tuženog nižestepeni sudovi su pravilno odlučili kada su odbili zahtjev tužitelja za naknadu plaće i doprinosa tužitelja jer tužitelj nije dokazao visinu istih, odnosno nije ni predlagao finansijsko vještačenje na okolnost utvrđivanja visine naknada plaća i doprinosa. Drugostepeni sud je dodatno naveo da isplata ovog potraživanja tužitelja glasi od 02.09.2023. godine, pa kod zaključka da je tužitelj mogao raditi do 30.09.2023. godine, da je po privremenoj mjeri vraćen na posao u period septembar – novembar, to tužitelj nema pravo ni potraživati naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario da je radio, kao i uplate pripadajućih doprinosa na iznose naknade plaća, pri čemu nije ni dokazao visinu plaća i doprinosa.

Za pravni zaključak o neosnovanosti tužbenog zahtjeva da se utvrdi da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, postupivši prema njemu nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, jer je ovaj prethodno iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičnog mišljenja, te da se zabrani tuženom da prema tužitelju pri angažmanu u nastavi postupi nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima i da mu se naloži da do kraja akademske godine 2023/2024 omogući tužitelju obavljanje funkcije dekana i nastavnika, drugostepeni sud je u obrazloženju svoje presude, na stranama 7, 8 i 9, dao jasne i potpune razloge koje kao pravilne prihvata i ovaj revizijski sud.

Navodi revizije se svode na tvrdnje da je tužitelj dokazao da se kod donošenja rješenja o prestanku ugovora o radu prema njemu postupalo drugačije u odnosu na druge profesore koji su bili u istoj situaciji kao on, pa da je rješenje o prestanku ugovora o radu u odnosu na njega doneseno kao posljedica neposredno izvršene diskriminacije.

Prema usvojenom tekstu diskriminacije, sadržanom u članovima 2. stav 1. i 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije (Sl. glasnik BiH, broj 59/09 i 66/16) za postojanje diskriminacije neophodno je utvrditi različito tretiranje nekog lica ili grupe lica, prema zabranjenim osnovama iz člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, u odnosu na lice ili grupu koje se nalazi u sličnoj ili podudarnoj situaciji i kojima je uživanje spornog prava

omogućeno, te da takav različit tretman nema legitiman cilj, odnosno da nedostaje proporcionalnosti između željenog cilja i upotrijebljenih sredstava.

Mjera utvrđenosti postojanja ili nepostojanja navedenih činjenica u anti-diskriminacijskim parnicama, shodno odredbi člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, raspoređena je tako da je na podnosiocu tužbe teret da sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokaže činjenice na osnovu kojih bi sud mogao zaključiti da ga je tuženi nejednako tretirao na nekoj zabranjenoj osnovi. Tada se teret dokazivanja prebacuje na tuženu stranu, koja je sa stepenom sigurnosti dužna uvjeriti sud da se različit tretman nije dogodio (ili nije dogodio na zabranjenoj osnovi), odnosno da različit tretman ima legitiman cilj i da postoji proporcionalnost između preduzete radnje i posljedice.

Po mišljenju ovog suda, drugostepeni sud je pravilno zaključio da je tuženi, na kojem je bio teret dokazivanja, osnovom izvedenih dokaza dokazao da nije bilo različitog ili nepovoljnog postupanja prema tužitelju u odnosu na druge nastavnike jer je ovaj iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičkog mišljenja, odnosno da tužitelj nije učinio sa pretežnim stepenom vjerovatnoće da je donošenjem rješenja tuženog o prestanku radnog odnosa zbog sticanja uslova za starosnu penziju, doveden u različit položaj u odnosu na druga lica u istoj ili sličnoj situaciji, jer to ne potvrđuju provedeni dokazi, a niti uporedni faktor na koji se tužitelj pozvao.

Nasuprot utvrđenju prvostepenog suda, ovaj sud nalazi pravilnim zaključak drugostepenog suda da kritički navodi tužitelja u odnosu na postupanje tuženog u vezi poslovanja Univerziteta, se ne mogu dovesti u vezu sa zahtjevima za utvrđivanje staža s namjerom penzionisanja tužitelja, odnosno donošenjem rješenja tuženog od 14.07.2023. godine, kod utvrđenja da je tužitelj imao ostvarene zakonske uslove na starosnu penziju iz člana 40. Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju F BiH, a okolnost što se tužitelj nije slagao sa načinom obračuna staža osiguranja, te pokrenuo ovaj posupak, nije dokaz da je tuženi povrijedio pravo tužitelja na jednako postupanje. Naime, iz provedenih dokaza pred prvostepenim sudom jasno slijedi da tužitelj sigurno nije jedini zaposlenik tuženog, niti da je jedino on otišao u penziju, da su pojedini profesori odlazili u penziju i u toku akademske godine, da on nije jedini kojem nije postavljen zahtjev za produženje saradnje, nego je upravo vidljivo različito postupanje tuženog prema profesorima u toj ustanovi.

Odredbom člana 210. stav 1. Statuta tuženog je propisano da nastavniku koji je ispunio uslove za penziju, u skladu sa zakonom, prestaje radni odnos danom isteka tekuće akademske godine, stavom 2. je propisano da ako za tim postoji potreba i ako se na konkurs, koji se raspisuje najmanje jednom godišnje, za popunu radnog mjesta nastavnika, ne prijavi osoba koja ispunjava uslove, može se zaključiti ugovor o radu sa nastavnikom koji je ispunio uslove za penziju za jednu akademsku godinu, a najduže do navršenih 70 godina života, a stavom 3. je propisano da odluku o ostanku nastavnika koji je ispunio zakonske uslove za penziju u radnom odnosu, nakon provedenog javnog konkursa iz prethodnog stava, donosi rektor na prijedlog organizacione jedinice.

Tužitelj nije dokazao da je bio u istoj ili sličnoj situaciji sa profesorima koji su, prema članu 210. stav 2. Statuta tuženog, u vezi sa članom 88. Pravilnika o radu tuženika, ostali u radnom odnosu kod tuženog nakon sticanja uslova za penzionisanje, pa isti nisu niti mogli da budu uporedna grupa za utvrđivanje nejednakog postupanja. Naime, da je tužitelj mogao ostati u radnom odnosu na Univerzitetu potrebno je da zaposlenik i poslodavac postignu sporazum o tome u smislu člana 94. Zakona o radu, kao i da za tim postoji potreba i da se na konkurs, koji se raspisuje najmanje jednom godišnje za popunu radnog mjesta nastavnika, ne prijavi osoba

koja ispunjava uslove, što su kumulativni uslovi iz člana 210. stava 2. Statuta tuženog, a postojanje ovih uslova tužitelj nije dokazao.

U postupku nije bilo sporno da u ovom slučaju dogovora, a niti razgovora za ostanak tužitelja u radnom odnosu kod tuženog nakon sticanja uslova za penzionisanje u još jednoj akademskoj godini nije bilo. Stoga ovaj sud cijeni da je drugostepeni sud osnovano našao pogrešnim zaključak prvostepenog suda da je sporazum o tome postignut iskazivanjem namjere tuženog pri donošenju Odluke o usvajanju pokrivenosti nastave i opterećenja nastavnika/saradnika za akademsku 2023/2024. godinu na Ekonomskom fakultetu broj 101-3027/23 od 28.09.2023. godine, a iz razloga jer je zanemario činjenicu da je tužitelj po rješenju Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 274142 23 Mo od 31.08.2023. godine, koje je zamijenjeno rješenjem istog suda od 27.09.2023. godine, vraćen na poslove i radne zadatke nastavnika, odnosno redovnog profesora koje je obavljao do donošenja rješenja 101-1-2586/23 od 14.07.2023. godine, te je radi navedenog morao biti uključen u Odluku o usvajanju pokrivenosti nastave i opterećenja nastavnika/saradnika za akademsku 2023/2024. godinu na Ekonomskom fakultetu. Sama činjenica da je odmah po donošenju rješenja Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 Rs 274142 23 Mož od 22.11.2023. godine, kojim je preinačeno prvostepeno rješenje na način da je mjera odbijena, tužitelj ponovo prestao da radi kod tuženog, jasno ukazuje da nije postojala volja poslodavca za postizanje sporazuma sa tužiteljem za njegov ostanak u radnom odnosu kod tuženog u još jednoj akademskoj godini.

S druge strane, tuženi je dokazao da je bilo profesora koji su otišli u penziju tokom trajanja akademske školske godine zbog ispunjavanja uslova za penzionisanje, pa iz navedenog slijedi da tužitelj nije jedini profesor kojem je povodom ispunjenja uslova za odlazak u penziju prekinut radni odnos, odnosno da nije bilo nejednakog postupanja prema tužitelju u odnosu na ostale profesore, kao i da nije bilo osnova da isti ostane u radnom odnosu na Univerzitetu u akademskoj 2023/2024 godine.

Pravilno je drugostepeni sud cijenio da tužitelj nije dokazao ni postojanje uporedne grupe, koju bi činili dekani svih fakulteta Univerziteta. Nadalje, prema odredbama Statuta tuženog, dekan se bira iz reda nastavnika koji su izabrani u zvanje redovnog ili vanrednog profesora uz ispunjavanje drugih općih i posebnih uslova (član 93. Statuta), a prestaje mu mandat između ostalog i ispunjenjem uslova za penzionisanje.

Sagledavanjem cjelokupne situacije o prestanku ugovora o radu zbog ispunjenja uslova za odlazak u penziju, te uzimanjem svih drugih okolnosti koje proizlaze iz radno-pravnog položaja tužitelja, proizilazi da tužitelj u konačnom izjednačen sa osobama u usporednoj situaciji.

Prema tome drugostepeni sud je pravilno zaključio da tužitelj nije učinio vjerovatnim da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, postupivši prema njemu nepovoljnije nego prema drugim nastavnicima, jer je ovaj prethodno iskoristio svoje pravo na izražavanje kritičnog mišljenja, zbog čega je pravilno odlučio kada je uvažio žalbu tuženog i prvostepenu presudu preinačio na način da je odbio ovaj zahtjev tužitelja.

Ovaj sud je cijenio i ostale revizijske navode, ali pošto isti nisu od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora (član 231. u vezi sa članom 253. ZPP) nije ih posebno obrazlagao.

Na osnovu svega izloženog, valjalo je primjenom člana 248. ZPP reviziju tužitelja odbiti kao neosnovanu.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa odredbom člana 386. stav 1. ZPP odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava revizije jer isti nije postigao uspjeh u revizijskom postupku, kao i zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju jer ta parnična radnja, po ocjeni ovog suda, nije bila potrebna za vođenje parnice (člana 397. stav 1. ZPP u vezi sa članom 387. stav 1. istog zakona).

Predsjednica vijeća
Emina Hulusija, s.r.